

U ovom broju možete pročitati:

- ◆ **Dosije: Javni rtv servisi BiH – od ideje do radikalnih rješenja**
- ◆ **Monitoring emisija «Vijesti» Alternativne televizije**
- ◆ **Okolo monitora: Nepodnošljiva lakoća pisanja**
- ◆ **Vijesti**

Novosti o medijima

Svake druge sedmice
priprema agencija *SAFAX*,
Sarajevo
<http://www.mediaplan.ba>

◆ Novinarstvo i demokratija ◆ Mediji u tranziciji

Broj 66, Serija I

Sarajevo, 31. avgust 2000.

Dosije

Javni rtv servisi BiH – od ideje do radikalnih rješenja

U prošlom broju "Novosti o medijima" upozorili smo na sporo odvijanje transformacije sadašnjih državnih radio - televizija u Sarajevu i Banjaluci u javne rtv servise. Napisali smo: 'Ono što se sada dešava u ovim kvazi - državnim radio - televizijama je vrh ledenog brijega na kome su se našli opstruirajuća politika domaćih vlasti, pragmatiska i nedovoljno konzistentna politika međunarodne zajednice i pad profesionalnih ambicija ljudi koji rade na televiziji.'

Na pomolu radikalna rješenja

Danas najavljujemo mogući rasplet ove "rašomonijade" zvane rekonstrukcija radio difuznog sistema u Bosni i Hercegovini. Najmanje za petnaest dana, John Shearer, agent za prenos imovine sadašnje Radio-televizije BiH, koga je imenovao Visoki predstavnik međunarodne zajednice, objaviće definitivnu odluku. Prema njegovom rješenju, za koje se očekuje da će dobiti podršku međunarodne zajednice, RTV BiH će se transformisati u više samostalnih javnih organizacija. To će biti Javni rtv servis koji će pokrivati cijelu Bosnu i Hercegovinu, zatim RTV Federacije BiH i kompanija za upravljanje tehničkim kapacitetima za proizvodnju programa u Sarajevu. Mreža predajnika kojom danas raspolaže RTV BiH i RT Republike Srpske trebalo bi da čine jednu organizaciju koja bi pružala usluge proizvođačima javnog rtv programa u cijeloj BiH. Po ovoj zamisli posebna organizacija će biti Media centar odnosno zgrada u Sarajevu u kojoj je sada smještena Radio-televizija BiH. Već na prvi pogled rješenje je radikalno i gotovo iz osnova mijenja dosadašnje, prije svega političke predodžbe, o transformaciji radio televizije i u potpunosti odbacuje tradicionalističku koncepciju organizovanja i upravljanja ekonomskom osnovom ovog velikog sistema. Javni rtv servis za BiH, RTV Federacije BiH, a po svoj prilici i RT Republike Srpske, ubuduće će biti isključivo programske organizacije, koncentrisane na

produkciju vijesti i drugog vlastitog programa. Osamostaljeni tehnički kapaciteti za produkciju i prenos programa, kao i zgrada (RTV dom) biće u nekoj vrsti poslovnog saveza sa proizvođačima javnog radio i tv programa. Slobodni tehnički i prostorni kapaciteti moći će se na komercijalnoj osnovi ustupiti na korišćenje (ili čak prodati) drugim organizacijama.

G. Shearer će očigledno primijeniti, za ovdašnje prilike, šok terapiju: umjesto dosadašnjih jalovih pokušaja da n o v o nastane sa što manje promjena i potresa, njegova je zamisao da radikalnim potezom praktično ukine s t a r o i na noge postavi novi sistem. On vjeruje da će ovo rješenje biti podsticajnije za proizvodnju vlastitog programa (što je osnovna zadaća javnih radio - televizija), da će korišćenje tehničkih kapaciteta učiniti fleksibilnijim i racionalnijim, i da će se na taj način racionalnije iskoristiti ogromni kapaciteti zgrade u kojoj radi sadašnja RTV BiH.

Odluka se očekuje sa velikim interesom, pogotovu među zaposlenim u radio-televiziji BiH. Mi smo se pak u ovom broju "Novosti o medijima" odlučili da pokažemo koliko je trnovit put i sa koliko zastoja je prošla ideja da Bosna i Hercegovina dobije modernu i kvalitetnu javnu radio televiziju. Ovaj dosije je sačinjen na osnovu dokumentacije koju ima Media plan institut.

Ratno naslijeđe

Bosna i Hercegovina je iz rata (1995.) izašla sa tri, etnički podijeljena državna, bolje reći partijska rtv sistema. Oni su se kao takvi konstituisali odmah na početku rata. RTV Bosne i Hercegovine (prije rata RTV Sarajevo) nastojala je da održi status zvanične državne bosansko-hercegovačke rtv stanice, ali je praktički pokrivala samo dio teritorije Federacije BiH gdje su većinsko stanovništvo Bošnjaci. Na teritorijama koje je držala samoproglašena Hrvatska republika Herceg Bosna uspostavljen je sistem u koji je involvirana Hrvatska radio televizija iz Zagreba, dok je na teritorijama koje je pod kontrolu stavila srpska vojska uspostavljena Srpska RTV, koja je prenosila i programe RTV Srbije. Nasljeđena je uglavnom medijska legislativa donesena u ratu, a neki medijski zakoni preuzeti su iz bivše zajedničke države. Nedostajuće ili anahrono zakonodavstvo podsticalo je još više nered koji je nastao naročito u oblasti radio-difuzije.

U 1996. godini međunarodna zajednica je prećutno priznavala ovo ratno naslijeđe u organizaciji rtv sistema. Njeni naponi (uz maksimalnu opstrukciju nacionalnih stranaka i političku ovisnost i autocenzuru novinara) bili su orijentisani na to da se iz programa udalji jezik mržnje i stvori kakav takav politički ambijent u kome bi se mogli održati prvi postratni izbori. Dva tvrdokorna i nepomirljiva stava - da ne žele ništa zajedničko jer imaju svoje nacionalne televizije (srpske i hrvatske nacionalne stranke) i da Bosna već ima Radio-televiziju BiH u kojoj ništa ne treba mijenjati (bošnjačke stranke), onemogućavali su bilo kakvu pomisao na osnivanje zajedničke radio-televizije koja bi bila u duhu Dejtonskog sporazuma. Tome je doprinosilo i tumačenje da Dejtonski ustav među nadležnosti na nivou države (Član 3.) nije uvrstio

Novosti o medijima- na jednom mjestu o aktuelnim medijskim događanjima u Bosni i Hercegovini
Izlazi svakog drugog ponedjeljka na engleskom i bosanskom/hrvatskom/srpskom jeziku.
Tekstovi domaćih autora objavljuju se na jeziku kojim se autor služi.

Izdaje: **Media plan** i
novinska agencija **Safax**
Urednik: Zoran Udovičić

Redakcija u Sarajevu:
Patriotske lige 30/III, Sarajevo;
Tel/fax:+387 71 (33) 213 078, 206 542
E-mail: safax-mp@bih.net.ba
Kancelarija u Banja Luci – SOS –
otvoreni telefon za novinare:
Tel/fax: +387 51 307 470

<http://www.mediaplan.ba>

**PREŠTAMPAVANJE DOZVOLJENO
UZ NAZNAKU AGENCIJE I AUTORA**
© 2000 Media plan institut

**Vlada Republike Francuske podržava
izdavanje ovog servisa**

informativnu djelatnost i radioteleviziju već samo "izgradnju i funkcionisanje zajedničkih i međunarodnih komunikacionih objekata i veza". Prethodno je Vašingtonski sporazum (1993.), kojim je osnovana Federacija BiH, ovu djelatnost čak isključio iz nadležnosti Federacije i dao je kantonima.

Međutim, implementatori mira u BiH uskoro su uvidjeli da bez radikalnije reorganizacije rtv sistema u BiH nije moguće postići veće efekte u stvaranju opštepovoljnog demokratskog ambijenta u BiH. Na sjednici Savjeta za implementaciju Dejtonskog sporazuma - PIC, u Londonu (decembar 1996.), zatraženo je da se donese novi pravni okvir za elektronske medije i uspostave međuentitetske rtv meže. U Sintri (maj 1997.) je Visokom predstavniku proširen mandat da može prekinuti ili suspendovati program bilo koje mreže ako je protivan duhu i slovu Dejtonskog sporazuma. Prvog oktobra 1997. godine Visoki predstavnik je zatražio od SFOR-a da zauzme predajnike Srpske RTV i prekine program zbog destruktivnog ponašanja ove radio-televizije prema Dejtonskom sporazumu i širenja mržnje u svojim programima. Ubrzo nakon toga sjedište ove radio-televizije je prešlo u Banjaluku, što su omogućile i promjene na političkom planu, odvajanjem tadašnje predsjednice Republike Srpske od političkog vodstva na Palama. U ovo vrijeme međunarodna zajednica je ipak najveći angažman imala na uspostavljanju i razvoju TV mreže OBN i Radio Ferna, kao internacionalnih projekata koji su pokrivali cijelu zemlju, vjerovatno smatrajući da se putem njih brzo ostvaruju efekti, za razliku od tzv. državnih radio-televizija koje su bile opsjednute vanjskim političkim pritiscima i unutrašnjim otporima, a kasnije zahvaćene letargijom. Ozbiljnijom analizom mogao bi se potvrditi (ili opovrći) utisak da je međunarodna zajednica tragajući za dugoročno perspektivnim rješenjima za ove internacionalne projekte povremeno gubila dah i vrijeme u neophodnim aktivnostima vezanim za razvoj javnih radio-televizija u BiH. Ipak, krajem 1997. godine izrađena je medijska strategija OHR-a za 1998. godinu koja je počivala, kako je napisano, na tri stuba: restrukturiranje medija i nova zakonska regulativa, podsticanje nezavisnih i alternativnih izvora informisanja i osnivanje javnog servisa. Od Instituta za medije u Diseldorfu zatraženo je da izradi jedan nacrt zakona o javnoj i komercijalnoj rtv koja bi djelovala u Federaciji, podrazumijevajući da bi se slična rješenja, kad se stvore politički uslovi, mogla primijeniti i na Republiku Srpsku. Ovaj dokument je, međutim, zapao u neproduktivnu političku raspravu među strankama na vlasti, ali se uskoro pokazalo i da previše preslikava već postojeće sisteme u Evropi i ne vodi dovoljno računa o ovdašnjim specifičnostima.

Političke blokade i nerazumijevanje

Prvi lokalni skup na kome je cjelovito otvorena rasprava o rekonstrukciji radio-difuznog sistema u BiH i transformaciji državnih u javne RTV (u organizaciji Udruženja MAIC i MIT centra) održan je 13. decembra 1997. u Sarajevu. Media plan institut je tada predočio analizu medijske situacije u BiH i problematizovao dotadašnja tumačenja kako ni po slovu ni duhu Dejtonskog sporazuma nije moguć bilo kakav zajednički rtv program u BiH. Media plan je predložio transformaciju Radio televizije BiH u federalnu radio televiziju i sugerisao da međunarodna zajednica iskoristi svoj mandat i pozove dvije entitetske televizije na međusobnu saradnju. Predloženo je osnivanje zajedničke korporacije za radio difuziju koja bi imala minimum zajedničkog radio i tv programa. Prema toj zamisli ona bi obavljala poslove zajedničke za rtv oba entiteta (razmjena, kupovina i prodaja programa, tehnički standardi, predstavljanje u međunarodnim asocijacijama). Srpski i hrvatski predstavnici nisu bili na ovom savjetovanju, a prijedlog je odbačen i od predstavnika RTV BiH. Naime, tadašnje rukovodstvo ove kuće prihvatilo je prijedlog da se osnuje federalna rtv kao nova organizacija, s tim da RTV BiH ostane kao matična kuća cijele države. Bilo kakvo zadiranje u njenu tadašnju organizaciju, isticali su, bio bi put za nestanak Bosne i Hercegovine kao države, jer je RTV BiH simbol njene odbrane i opstanka. Ovakav stav menadžmenta i znatnog broja novinara ove kuće, očigledno kreiran ili podržavan od vladajuće političke stranke, predstavljao je kočnicu rekonstrukciji sistema gotovo isto toliko koliko i odbijanje srpske i hrvatske strane da prihvate bilo šta zajedničko.

Tokom proljeća 1998. nastavili su da se množe nesporazumi oko strategije razvoja sistema javnih radio-televizija u BiH. Političke stranke su blokirale svaku mogućnost otvaranja ovog

pitanja u državnom i entitetskim parlamentima, a u obje radio televizije narasta protest zbog nedefinisane situacije i bezizlaznog finansijskog položaja proizrokovanog rapidnim padom broja pretplatnika.

Prvu ozbiljnu prekretnicu u ovom procesu donio je Memorandum o razumijevanju za prestrukturiranje RTV BiH (19. maja 1998.). Memorandum su, uz Visokog predstavnika Carlosa Westendorpa, potpisali tadašnji članovi predsjedništva Alija Izetbegović i Krešimir Zubak, ali je odbio da to učini srpski predstavnik Momčilo Krajišnik. I pored toga međunarodna zajednica je ovaj dokumenat proglasila punovažnim. Glavne stavke Memoranduma bile su: obezbjeđivanje javne radio i tv službe za sve građane BiH (javna korporacija za proizvodnju i emitovanje programa), imenovanje privremenog upravnog odbora za RTV BiH koji će voditi poslove do osnivanja korporacije i imenovati novog generalnog direktora, te obaveza Hrvatske radio televizije odnosno Erotela da legalno traži frekvencije od Nezavisne komisije za medije (IMC) i da vrati predajnike koji pripadaju radio televiziji BiH. Potpisivanjem Memoranduma otklonjene su, makar privremeno, neke političke nedoumice, i što je čini se važnije, krupna psihološka barijera među zaposlenima u kući kojima je sugerisano da je svaka promjena "korak više u nestanku Bosne".

Ali da Memorandum zadugo nije izveo sve stvari na čistac potvrđuju mnoga nerazumijevanja i različita tumačenja njegovih stavova. Prvo je došlo do polemike između predsjednika Evropske radiodifuzne unije (EBU) Alberta Scharffa i Visokog predstavnika Carlosa Westendorpa. EBU je Memorandum protumačila kao svodenje sadašnje RTV BiH na federalni nivo, s tim da se TV OBN, koja prima veliku međunarodnu pomoć, kao komercijalni kanal razvija na području cijele BiH. OHR je odgovorio da nikada nije bila namjera da se podrije sistem javne rtv u entitetima i za cijelu zemlju niti da se promoviše komercijalna alternativa kao nadomjestak, uključujući i OBN.

Privremeni upravni odbor RTV BiH je imenovan 9. jula 1998. godine. Polovinu članova koje su predložili članovi Predsjedništva Visoki predstavnik nije prihvatio i našao im je alternativu u nezavisnim ličnostima. Upravni odbor je imenovao novog generalnog direktora Mirsada Purivratu, dok je Visoki predstavnik odlučio da imenuje međunarodnog savjetnika Tomaža Peroviča da pomaže u daljoj rekonstrukciji ove kuće. Za godinu dana mandata Upravni odbor je izradio nacrt Zakona o Federaciji RTV BiH (decembar 1998.), Koncept organiziranja javne RTV u BiH (decembar 1998.) i studiju "Mogući oblici transformacije javne radio difuzije u BiH". Iako su mnoga predložena rješenja mogla biti dobra osnova za novi korak u transformaciji RTV ona je, kao i obično, bila zakočena u vladajućim političkim strankama, dok je Prijedlog zakona o federalnoj rtv čak odbijen u parlamentarnoj proceduri. Istovremeno, profesionalna rekonstrukcija programa radija i televizije išla je sporo, pogotovo što je malo učinjeno na boljem pokrivanju Federacije BiH i proizvodnji programa koji će više balansirano odražavati interese svih naroda u Federaciji BiH i Bosni i Hercegovini.

Dok su rješavana složena pitanja transformacije Radio televizije BiH, samo naizgled se činilo da će taj proces u Srpskoj RTV biti jednostavniji, jer je ova televizija već bila organizovana kao entitetska institucija. Vlada Republike Srpske je 13. februara 1998. godine potpisala sporazum sa Visokim predstavnikom o uspostavljanju prelaznog aranžmana za rekonstrukciju državne u javnu radio televiziju, kojim je zatraženo da se donese novi zakon o javnoj rtv u skladu sa evropskim standardima. Imenovan je privremeni Upravni odbor, koji je za generalnog direktora postavio Anđelka Kozomaru. Ovaj sporazum je 17. augusta iste godine dopunjen Memorandumom o razumijevanju. Proces i ovdje nije išao glatko. Radio-televiziju su razdirali sukobi na političkoj sceni Republike Srpske, a vlada je u jednom trenutku čak pokušala smijeniti aktuelnog direktora, čemu se suprotstavio ured Visokog predstavnika pozivajući se na privremeni aranžman po kome to više ne može uraditi vlada već samo Upravni odbor. Istovremeno, vlada nije ispunila obavezu da predloži novi zakon o radio-televiziji, a njen ministar informisanja Rajko Vasić nikad nije prihvatio ideju o osnivanju RTV servisa za cijelu državu. Da bi podržao proces rekonstrukcije Srpske RTV, Visoki predstavnik je imenovao i međunarodnog supervizora (administratora) za Srpsku RTV – Dragana Gašića.

Značajan događaj za sređivanje situacije u medijima bilo je osnivanje Nezavisne komisije za medije – IMC (11. juni 1998.). Ovu instituciju sastavljenu od inostranih eksperata i sa savjetom u koji su ušli ugledne domaće ličnosti, osnovao je Visoki predstavnik. IMC je donio obavezni Kodeks za uređivanje radio i tv programa, kojim su utvrđeni standardi uređivanja programa, počeo rad na sređivanju korišćenja frekventnog spektra i izdavanju privremenih dozvola. Na osnovu svog monitoringa IMC je sankcionisao nepoštivanje kodeksa i uslova pod kojima su dobijene dozvole.

Memorandum o razumijevanju

Poslije Londona, Sintre, Bona i Luksemburga, i Madridska konferencija Vijeća za implementaciju mira u BiH (16. decembar 1998.) je zatražila od domaćih vlasti da ispune obećanja iz Memoranduma o razumijevanju. Već tada je bilo jasno da se rokovi za rekonstrukciju sistema probijaju. Može se postaviti pitanje zašto OHR nije ranije intervenisao. Ipak, na samom kraju svog mandata, 31. jula 1999. godine, Visoki predstavnik Carlos Westendorp donosi paket odluka koje se mogu smatrati utemeljenjem novog sistema javnog emitiranja u BiH. Koristeći svoj mandat on osniva Javnu RTV službu za područje cijele BiH (PBS) i Radio-televiziju Federacije BiH. Istovremeno proglašava Zakon o RTV Federacije BiH, a Narodnoj skupštini Republike Srpske nalaže da u roku od 15 dana usvoji novi zakon o javnoj radio televiziji, koji će biti saglasan evropskim standardima. Istovremeno nalaže da Hrvatska radio-televizija do 1. oktobra prekine svoje aktivnosti u BiH. Zakon o federalnoj RTV je predvidio da ova federalna mreža emituje na dva komplementarna kanala, pri čemu će na jednoj od njih biti pretežno bosanski a na drugoj hrvatski jezik. Javni servis bi u prvo vrijeme trebalo da ima minimum jedan sat programa od zajedničkog interesa za cijelu državu.

Visoki predstavnik je procijenio da će najsloženiji posao biti razgraničavanje imovine između novoformiranih subjekata, pa je uspostavio funkciju međunarodnog agenta za prenos imovine. Rok za izvršenje svih poslova iz odluke bio je 1. januar 2000. Imenovani su Upravno vijeće Federalne RTV (koje je zatim imenovalo generalnog direktora i njegovog zamjenika - Vladu Bilića i Fahrudina Balvanovića), te Osnivački odbor, Izvršnu komisiju i Nadzorni odbor Javnog servisa, a za međunarodnoog supervizora postavljen je Tadej Labernik.

Prvi rok koji nije izvršen bila je obaveza usvajanja Zakona o RTV Republike Srpske. Zato je Visoki predstavnik 31. augusta 1999. donio odluku o najneophodnijim izmjenama i dopunama postojećeg zakona, od kojih je jedna da se Srpska RTV preimenuje u Radio Televiziju Republike Srpske (RTRS), čime se vrši njena identifikacija sa entitetom, a ne sa srpskim narodom kao ekskluzivnim korisnikom ove rtv. Novi rok za usvajanje zakona (29. februar 2000.) ni do danas nije ispoštovan. Ista situacija je bila i u Radio-televiziji BiH. Kao da se energičnost Visokog predstavnika, da propušteno nadoknadi tijesnim rokovima, počela da topi pred ponovnom rezistencijom lokalnih političkih faktora i različitim kontroverznim situacijama u kojima su se našli ljudi zaduženi da uspostave novi sistem. Da stvar bude još gora, OHR nije mogao da nađe donatora i plati funkciju međunarodnog predstavnika za prenos imovine, pa je on angažovan tek 11. aprila 2000. godine, odnosno sedam mjeseci nakon odluke Visokog predstavnika. Pošto još nisu bili imenovani članovi uprave Javnog servisa, osnivački odbor je odlučio da tu funkciju obavlja privremena uprava koju čine generalni direktor federalne RTV i njegov zamjenik.

U iščekivanju novih poteza koji su kasnili radna atmosfera u sadašnjoj RTV BiH je postajala sve složenija i napetija. Stvaraju se novinarski klanovi, raste međusobno optuživanje i nema nikakve aktivnosti stručnjaka unutar kuće na profiliranju programa koji treba da proizvodi federalna RTV i javni servis. Čeka se odluka zastupnika za prenos imovine o organizaciji kako bi se moglo pristupiti okupljanju ključnih ljudi koji će uređivati programe. Istovremeno, prvi pozivni konkurs za generalnog direktora javnog servisa nije uspio, pa se u očekivanju radikalnijih poteza zastupnika za prenos imovine ta aktivnost zaleđuje.

Javni servis primljen u EBU

Ipak, postoje dvije važne pozitivne činjenice koje karakterišu ovaj inače nedovoljno produktivni period rekonstrukcije radio televizije. Nezavisna komisija za medije je 17. februara 2000. godine definitivno zabranila rad EROTEL-u, mreži hrvatskih rtv stanica (zapravo ekspozituri Hrvatske radio-televizije iz Zagreba) i, zahvaljujući tome i političkim promjenama u Hrvatskoj, započeo je proces preuzimanja predajnika od strane RTV BiH. Druga važna činjenica jeste da je Javni servis RTV BiH, čak i prije zvanične registracije kao javnog preduzeća, primljen u Evropsku radio difuznu uniju kao jedini predstavnik javne radio televizije u BiH. Na međunarodnim sportskim programima obje televizije u Sarajevu i Banja Luci pojavio se logo javnog servisa televizije.

Posljednja intervencija međunarodne zajednice je bila u augustu ove godine. Visoki predstavnik Wolfgang Petritsch okončao je mandat dotadašnjem upravnom odboru RTV Republike Srpske i imenovao novi. Ovaj je odmah razriješio generalnog direktora i imenovao privremenog direktora Jelenu Davidović. Promjene su rezultat nezadovoljstva međunarodne zajednice preuzetim obavezama ove kuće na rekonstrukciji u javni servis. Dio političke javnosti je ovu odluku protumačio kao povlađivanje sadašnjem predsjedniku vlade Miloradu Dodiku, koji je svojevremeno, kako smo već napisali, pokušao da smjeni direktora. Istovremeno, ostavke su dali međunarodni supervizor Dragan Gašić i ministar informacija Rajko Vasić. Prvi zbog neslaganja sa odlukom Visokog predstavnika, a potonji "zbog nemogućnosti ostvarivanja zakonske funkcije Ministarstva informisanja", ustvari, zbog kritika međunarodne zajednice na otezanje donošenja zakona o radio televiziji.

Radikalni zahvat u uspostavljanju radio-difuznog sistema aktualizira i položaj TV OBN i Radio FERN-a. Nije jasna dugoročna strategija razvoja ovih medija, koji se zvanično vode kao komercijalni, iako u značajnoj mjeri izvršavaju javnu funkciju podržavanu od međunarodne zajednice. Kako se interes za doniranje ovih stanica smanjuje, u zadnje vrijeme se razmišlja da bi programski i tehnički resursi ovih stanica mogli biti ulog međunarodne zajednice u razvoj sistema javne RTV u BiH.

Najnovije vijesti iz RTV BiH i RTV Republike Srpske, po riječima odgovornih za ovaj posao u međunarodnoj zajednici, unose nešto više optimizma da će se proces uspostavljanja sistema javne rtv u BiH intenzivirati. Ipak, stručnjaci, koji dobro poznaju kako se pravi radio i tv program upozoravaju da treba dosta vremena i rada dok se ne uspostavi sistem i osigura sadržaj i kvalitet programa koji se očekuje od javnih servisa. Novi urednički timovi treba da se prvo zamisle kako da osiguraju proizvodnju najmanje 40 posto vlastitog programa, što im nalažu propisi Nezavisne komisije za medije. Po jednoj analizi iz mjeseca maja, TV BiH tokom ciklusa od 7 dana proizvela je 32,25 posto vlastitog programa, a TV Republike Srpske 29,93 posto

(Istraživački centar Media plan instituta).

O k o m o n i t o r a

Nepodnošljiva lakoća pisanja

Tekstualna analiza uvodnika u vodećim bosanskohercegovačkim sedmičnim novinama

Websterov rječnik uvodnik definiše kao "članak u novinama ili drugim periodičnim publikacijama koji prezentuje stav izdavača, urednika ili urednikā" (prev.a.). Definicija je uopštena i ne pretjerano obavezujuća. No, iako je time autorima uvodnika data velika sloboda, nema razloga da se ista smatra neograničenom jer je i uvodnik, prije svega tekst, i kao takav

podliježe bar onim osnovnim i opštim pravilima pisanja i argumentacije: jasno formulisanje teme i glavne hipoteze, logičan razvoj argumentacije, argumentovane tvrdnje u odbranu teze, relevantni dokazi. Međutim, u ovoj analizi izlazi na vidjelo da autori zanemaruju svoju obavezu da se povinuju tim pravilima, te kreativnu slobodu smatraju apsolutnom. Ono što u tom slučaju najviše trpi je upravo sam tekst i njegov sadržaj jer tekstualna sloboda bez pravila povećava mogućnost entropije i prijeti samoj komunikacijskoj funkciji novinarstva.

Svrha ove analize nije izrada sveobuhvatnog pregleda svih logičkih problema u uvodnicima koje objavljuju bosanskohercegovačke novine. Takođe nije namjera autora sugerisati da su ti problemi prisutni u svim uvodnicima bez razlike nego tek ukazati na izvjesne greške koje prijete da prerastu u hroničnu bolest domaćeg novinarstva. Stoga je broj uzoraka veoma ograničen i uzorci su za ovu analizu odabrani nasumce, a iz njih su za analizu izdvojeni samo negativni primjeri - što ne znači da odabrani uvodnici nemaju i pohvalnih aspekata već jednostavno da se ova analiza njih ne dotiče.

Svim ovim uvodnicima je zajedničko što su objavljeni između 28. jula i 09. augusta 2000. godine - od presudnog značaja za određivanje ovog vremenskog perioda bili su isključivo praktični razlozi, odnosno vrijeme izlaženja "Novosti o medijima." Sama forma uvodnika je odabrana upravo zato što, kako uživa ogromnu kreativnu slobodu, ne podliježe nužno svim specifičnim zakonitostima novinarskog pisanja već je bliska formi argumentativnog eseja čiji su zakoni možda ne pretjerano detaljni ali ipak određeni univerzalnim principima logike.

Uzorci:

- Senad Avdić, "Lele, što je Zlatko!", "Slobodna Bosna" - Sarajevo, br. 194, 03. 08. 2000., str. 4
- Igor Gajić, "Čistilište", "Reporter" - Banjaluka, br. 115, 19. 07. 2000., str. 5
- Sejo Omeragić, "Ljiljan" - Sarajevo, br. 394, 07. 08. 2000., str. 5
- Senad Pećanin, "Dani" - Sarajevo, br. 165, 28. 07. 2000., str. 3
- Uredništvo, "Sramotni Ivo Komšić!", "Hrvatska riječ" - Sarajevo, br. 312, 29. 07. 2000., str. 3

Poetska nejasnoća

Po svojoj formi, uvodnici - naročito kraći - rijetko slijede klasičnu shemu organizacije teksta u tri segmenta: uvod, razrada, zaključak. To, međutim, ne bi trebalo značiti da tekst koji iznosi i ujedno brani izvjesno stajalište ne mora jasno iznijeti dato stajalište i argumentovati ga. Stoga bi uvodne napomene morale uputiti čitaoca u glavnu tezu ili hipotezu teksta kako bi bilo moguće pratiti razvoj argumentacije u tekstu. Ukoliko novinar, pak, želi iznenaditi čitaoca i odlučuje se za opisni narativ iz kog će na kraju izvući efektan zaključak, taj zaključak mora imati dobru osnovu u cjelokupnom tekstu i sa istim imati direktne veze, kako bi uopšte bio opravdan. No, jasnoća - kao ni zasnovanost zaključaka - nisu uvijek odlike uvodnika u navedenim nedjeljnicima.

Najupečatljiviji primjer nejasnog uvodnika je uvodnik Igora Gajića, "Čistilište", a prati ga "Ljiljanov" uvodnik. Članak "Čistilište", kao i "Ljiljanov" uvodnik, karakteriše alegorijski izraz ali se ključ za dešifrovanje alegorije nalazi tek na slijedećim stranicama lista jer je uvodnik koncipiran kao nešto prošireni sadržaj lista. Tako je za razumijevanje jednog članka, po dužini relativno kratkog, potrebno pročitati cijeli broj "Reportera". Koliko god bila zanimljiva ideja autora da, slijedeći logiku korijena riječi, UVOD-nik piše kao pravi *uvod*, nezgrapna realizacija ideje je učinila taj uvod nefunkcionalnim. Naime, do samog kraja ostaje nejasno koje gledište ili koja gledišta autor zastupa i čime se, na kraju krajeva, u tom članku bavi. Tako uvod, umjesto da pripremi čitaoca i *uvode* ga u ostale sadržaje lista, istog tog čitaoca zapravo zbunjuje i traži od njega da nastavi sa daljnjim čitanjem, ne zato što ga list zanima već zato da bi dešifrovao ono što je upravo pročitao. To je efekat upravo suprotan onome koji bi uvod trebao proizvesti, dakle da naznači šta dolazi za njim i to učini interesantnim samo po sebi a ne uz pomoć dječjih skrivalica.

Slično stvari stoje i sa uvodnikom Seje Omeragića u "Ljiljanu" iz kog je sasvim nejasno šta je bila namjera autora - informisati o večeri kod američkog ambasadora Thomasa Millera, istu protumačiti iz određenog ugla ili dati kritičku analizu događaja. Ako je cilj bio tek informisati, čitalac ima pravo da se žali jer je uvodnik, jedna prestižna novinarska forma rezervisana uglavnom za urednike ili iskusne novinare, reducirana na puku novinarsku vijest. Međutim, tekst uveliko prevazilazi okvire jedne vijesti, a ni ne zadovoljava baš u potpunosti i sasvim eksplicitno "5W"- kriterije novinarstva. Ukoliko je svrha teksta bila tumačenje događaja ili eventualno kritička interpretacija, onda čitalac mora presaviti novine još nezadovoljniji: po čitanju teksta, nejasno je čemu ta večera, kakve će posljedice ili rezultate imati, te šta autor o njoj misli i u šta uopšte pokušava čitaocu uvjeriti. Istina, izvjesne naznake postoje, ali je autor odabrao da se izražava gotovo književno, u gastronomskim alegorijama i metaforama, a nauštrb jednog eksplicitnog i argumentovanog stava kakav bi uvodniku priličio.

Džinovske tvrdnje i liliputanski argumenti

Eksplicitnog stava ne manjka uvodniku Senada Pećanina u "Danima" koji se završava konstatacijom: "Očito, svašta se još može očekivati od lidera koji se svom najdražem sagovorniku, ogledalu, obraća sa 'Vi.'" - ali argumentovanost ovog stava je već druga, i duga, priča. Prije svega, konstatacija, aludirajući na narcisoidnost Zlatka Lagumdžije, donosi jednu novu informaciju u samom zaključku, time otvarajući sasvim novi serijal pitanja bez odgovora. Ovo je već samo po sebi greška jer funkcija je zaključka da zaokruži tekst kao cjelinu a ne da ostavi čitaoca otvorenih usta. Na stranu što je čitaocu ostalo nerasvijetljeno na kakve to zapravo posljedice upozorava autor, odnosno šta "svašta" jeste. Ostaviti tekst da se zatvori tim "svašta" znači uvesti čitaoca u sferu nagađanja i prepustiti ga tu samom sebi ili metodama čitanja misli. Međutim, čitanje novina podrazumijeva čitanje *tekstova*, dakle - napisanih i artikuliranih misli, a ne čitanje *misli* još uvijek u privatnom posjedu vlasnika - što je pogađačka i intuitivna, ali ne intelektualna djelatnost.

Dalje, porijeklo odnosno priroda te nove informacije je intrigantna - čitalac se pita kada čovjek stoji pred ogledalom. Odgovor je, najčešće, u trenucima određene intime – naročito ako ima namjeru konverzirati sa svojim odrazom. Dakle, ili je novinar imao uvid u te trenutke intime uz dozvolu date osobe ili bez, ili je u pitanju čista psihološka ili psihoanalitička spekulacija o *privatnom* životu ili psihi ove ličnosti na osnovu koje se izvode zaključci o njegovom *javnom*, odnosno političkom angažmanu. Kako autor ne implicira da je za ove privatne konverzacije pred ogledalom saznao iz bilo kakvog primarnog ili sekundarnog izvora, za pretpostaviti je da je autorova spekulacija porodila autorove zaključke. No za takve zaključke osnove nema jer se ne navodi niti jedan naučni aksiom koji bi potvrdio direktnu vezu između nečije komunikacije sa vlastitim likom u ogledalu i političkog djelovanja te iste osobe - osim ako se pod takvim aksiomom ne podrazumijeva poučna priča o Snjeguljici, zloj mačehi i već inkriminisanom ogledalu. Neka je ta vrsta konverzacije i indikator izvjesne samoljubivosti ili narcisoidnosti, jedna karika nedostaje – može li se generalizovati do te mjere da se tvrdi kako niti jedna samoljubiva ili egoistična osoba ne može biti dobar političar? Strahujem da je zbog takve generalizacije i Periklova reputacija u opasnosti.

Analogan slučaj je tvrdnja u sklopu uvodnika "Slobodne Bosne", Senada Avdića, da je Nijazu Durakoviću pred sastanak Glavnog odbora SDP-a pala na um rečenica Tarasa Buljbe: "Ja sam te rodio, ja ću te i ubiti." Na stranu priroda izvora te informacije – novinari, dakle, sada i misli čitaju - ono što čitaoca ovoga teksta mora zanimati jeste koliko je ona uopšte relevantna za sam tekst i analizu izvjesnih zbivanja koju tekst sadrži. Veza koju novinar uspostavlja - da je situacija Nijaza Durakovića slična onoj Tarasa Buljbe koji se našao sučeljen sa svojim sinom - je zasnovana na još jednoj čisto psihološkoj spekulaciji: da Nijaza Durakovića "najviše tišti" upravo to što je on, kako se kaže, stvorio Lagumdžiju. Kako je novinar do te informacije došao ostaje misteriozno, jer on sam ne aludira ni na kakav anonimni izvor informacija, niti sugerise da je u pitanju njegovo vlastito saznanje stečeno u njegovom privatnom kontaktu sa Durakovićem. No, još je više misteriozno zašto je uvod članka opterećen informacijama o Durakovićevim književnim afinitetima i njegovoj doktorskoj disertaciji koja ga - po novinaru - neizostavno čini

Ljubiteljem Lenjina (iako čitalac može pretpostaviti da je Duraković Lenjina kritikovao, ne nužno hvalio – autor je, pak, propustio da ovo čitaocu razjasni već je jednostavno izvukao vlastiti zaključak, tražeći tako od čitaoca da mu vjeruje na riječ). Nešto pažljiviji čitalac mora ovdje biti na oprezu i upitati ne nastoji li mu se možda sugerisati određeni profil Nijaza Durakovića koji bi njega, tj. čitaoca, trebao ispotiha pripremiti da spremno i *a priori* usvoji stav novinara i tako zauzme stranu u debati ili sporu a bez da je saznao išta konkretno o samom slučaju. Ukoliko, pak, ovakav uvod nije pisan u zloj ili prikriivenoj namjeri, njegova izlišnost postaje još očiglednija i za razmišljanje je zašto članak nije mogao početi tek utvrđivanjem analogije između situacije u kojoj se Taras Buljba nalazi i situacije kojom se članak bavi.

Lista nedokazanih tvrdnji u ovom uvodniku se tu ne zaključuje. Autor uvodnika, raspravljajući o tegobama sukcesije političara u ovom regionu, izražava svoju nelagodu usljed televizijskog obilježavanja 27. jula, Dana (narodnooslobodilačkog) ustanka u Bosni i Hercegovini (praznika vezanog za početke narodnog otpora u 2. svjetskom ratu), a bez pomena pogibije Envera Šehovića (komandanta u Armiji BiH koji je poginuo 1992. godine). Ta napomena, kao ilustracija protivrječnosti inherentnih izvjesnim režimima vlasti u regiji, je logički validna. Međutim, ilustracija protivrječnosti ugrađenih, po S. Avdiću, u Titov režim ne može se pohvaliti istim stepenom primjerenosti. U tekstu se navodi da je Titov režim gradio tvornice i istovremeno odgajao generale koji će poslije rušiti te iste tvornice. Ali nema objašnjenja kako se mogu poistovjetiti oni koji su digli ustanak u 2. svjetskom ratu i kojima je proslava Dana ustanka i posvećena, a koji su mahom i pomrli prije ovoga rata, sa onima koji su taj rat otpočeli. I dok eventualna indirektna veza – preko određenih istorijskih procesa i trendova - može biti utvrđena istorijskom analizom, direktna je fizički, odnosno medicinski, nemoguća. Na koncu, ukoliko autor vjeruje da postoji bilo indirektna bilo direktna veza, njegov čitalac nije tu da tu vezu istražuje već je autor dužan da *dokaže* svoje tvrdnje.

Kao što čitaoc nije dužan da zna koliko je ličnost u fokusu uvodnika visoka i kako to utiče na psihološki te etičko-politički profil date ličnosti, ukoliko mu nije prezentiran nepobitan dokaz da postoji izvjesna nit koja spaja određene fizičke osobine sa određenim psihološkim karakteristikama i etičkopoličkim stavovima te ukoliko to nije relevantno za ideju vodilju i temu teksta. Ipak, i bez takvog dokaza, uvodnik "Hrvatske riječi" - posvećen liku, čini se i stasu, te djelu Ive Komšića – insistira na izvođenju zaključaka o političkoj nesposobnosti i moralnoj nepodobnosti I. Komšića.

Iako bi se o opštem etičkom profilu novinskih komentara koji se bave fizičkim karakteristikama javnih ličnosti dalo raspravljati, svrha je ove analize isključivo logička opravdanost i logička smislenost takvih primjedbi: ako već tvrdnja o vezi između nečije visine i mentalnog sklopa naučnim dokazima nije potkrijepljena, kakve zapravo veze može biti između visine Ive Komšića i njegovog spora sa listom "Hrvatska riječ"? A ako je taj spor dijelom posljedica i Komšićevog (a)moralna – iako to nije eksplicitno objašnjeno u uvodniku - kako dokazati da je taj (a)moral rezultat Komšićevih frustracija uzrokovanih "liliputanskim rastom"? Slično slučaju već pomenutog uvodnika "Dana", u pitanju je tek novinarska spekulacija - spekulacija jer dokazu ni traga nema - zasnovana na pseudopsihoanalizi, a koja, opet, uvodniku ne doprinosi ni informativno ni stilski.

Tekstu, odnosno glavnoj tezi ne doprinosi ni informacija o muzičkim sklonostima svatova Komšićevog sina niti konstatacija da su te sklonosti, tj. partizanske pjesme pjevane, navodno identično muzičkim sklonostima partizana koji su počinili zločin na Bleiburgu 1945. Na stranu potreba za dokazom da su dotične sklonosti počinilaca tog zločina iz 2. svjetskog rata zaista istorijska činjenica, bitnije je da su autori izbjegli da naznače da je u pitanju tek korelacija. Dakle, ako nije utvrđena nužna veza između Komšića i njegove porodice sa zločinima na Bleiburgu, ako nije dokazana kriminogenost Komšićevih u datom slučaju, onda je identičan muzički izbor tek pitanje koincidencije. Ukoliko su autori drugog mišljenja, ukoliko dakle smatraju da te pjesme kompromituju Komšića prije svega kao političku ličnost, čitaocima je potrebno ipak nešto više od insinucije - potrebna je bar analiza sadržaja datih pjesama prije nego se neko javno osudi, jer pjesama i pjevača je ipak bilo raznih u istorijskom okviru 2. svjetskog rata.

Rječitost bez granica

Ono što bi pak moglo osporiti tačnost ove teze o neopravdanosti izvjesnih napomena u uvodniku jeste namjera autorā. Naime, oni sami ističu da im je namjera *denuncirati* Komšića jer je to nadasve njihova uloga kao novinara. Ali takva je namjera ili uloga uvijek mač sa dvije oštrice jer denuncijacija, naime, jeste riječ veoma širokog spektra konotacija. Tako u njoj odzvanja nešto od prizvuka sovjetskih ili bilo kojih drugih čistki u totalitarnim režimima - drugim riječima, "denuncirati" donekle konotira sintagmu "denuncirati vlastima" u smislu potkazivanja, gdje je doušnik uvijek ličnost zaštićena anonimnošću vlastite beznačajnosti, nikada heroj slobode riječi ili djelovanja. U tom smislu, postaje opravdano navesti sve informacije o takozvanim inkriminiranim aktivnostima i karakteristikama "osumnjičenog" a u tom su kontekstu sve aktivnosti i sve karakteristike uvijek inkriminirane i sve stoje u nekoj vezi, pa otud partizanske pjesme, nizak rast, pronevjera i spor sa listom završišu u istom košu ili pak - dosjeu.

No recimo da bi takva namjera ipak bila suviše ekstremna za ozbiljne novinare lista - u čemu je onda problem? Problem je u izboru riječi koji se može okarakterisati malo pa traljavi. Tek jedna jedina riječ može čitaoca navesti na sumnju u moralnu vjerodostojnost novinara, tako da on mora biti oprezan ne samo pri izradi logičke konstrukcije teksta, već i pri podešavanju leksičkog senzora: riječi, ipak, nisu roboti i lista njihovih značenja je uvijek za dram bar veća od one u iscrpnim rječnicima. Taj joj dram značenja daje ona njena upotrebna i asocijativna vrijednost. Takvo značenje jeste fluidno, ali opet često moćnije i od svih onih koje navode rječnici jer je njegov efekat trenutna, nekontrolirana, gotovo instinktivna - ali dovoljno upečatljiva da odredi ton cijelog teksta. Tako u slučaju uvodnika "Hrvatske riječi" jedna jedina riječ, *denuncijacija*, baca na tekst sjenu kakvog zvaničnog proglasa kojim se obračunava sa nepoćudnim ili javno osuđuje bez suđenja. A to svjetlo za čitaoca postaje svjetlo reflektora u sobi istražnog inspektora kad shvati da u tekstu niti jednog dokaza za pobrojane optužbe nema. Nebitno je tada što u narednom broju lista neke od optužbi bivaju podrobnije obrađene - jer čitalac je možda već odlučio da za njega narednog broja neće ni biti i upravo zato autor ili autori moraju uvijek imati na umu da svaki tekst, u krajnjoj liniji, stoji sam za sebe, kao da ni prije niti poslije njega ničega nema, jer je tekst dovršena i zaokružena cjelina pod kojom stoji ime autora. Sve što dolazi poslije su neki drugi tekstovi nekih drugih autora.

Pro et contra – uvijek u paru

No ne boluju uvodnici samo od irelevantnih ili nepotkrijepljenih tvrdnji, nejasnoće ili ishitrenih zaključaka - mada bi i to bila sasvim impozantna kolekcija manjkavosti. Druga primjetna, a i opasna boljka je slaba odbrana iznijetog stava, usko povezana sa pomanjkanjem sluha za eventualne zamjerke ili kritike.

Niti u jednom od odabranih tekstova nije čak ni naznačena mogućnost da postoji drugo i drugačije stajalište. Nemoguće je braniti ovakav pristup u svjetlu uvodnika kao izraza ličnog ili redakcijskog stava jer je tvrdnja - da lično mišljenje ne podliježe ispitu ispravnosti - naprosto iskrivljeno poimanje tolerancije: "O ukusima se ne raspravlja" nije pravilo koje važi kod procjene bilo kakve logičke argumentacije ili mišljenja koji su rezultat intelektualnog promišljanja - ne intuicije niti senzibiliteta - pa mu stoga nije mjesto ni u novinarstvu. Stav urednika ili redakcije, koliko god ličan, mora se zasnivati bilo na prikupljenim informacijama bilo na zakonima logike. A testirati njegovu ispravnost - kad je već nemoguće testirati valjanost dokaza - može se jedino kroz njegovo sučeljavanje sa suprotnim stavovima.

Dakle, ako je stav "Dana" da je stranačka politika Zlatka Lagumdžije pogrešna ili čak opasna, taj stav mora biti odbranjen - navođenje Lagumdžijinih poteza u tu svrhu nije dovoljno jer su njihovo značenje i njihove implikacije tek pitanje intepretacije, a čitalac mora biti uvjeren, i prije nego što sam posumnja ili počne postavljati pitanja, da je upravo data interpretacija ispravna. Odbrana stava mora biti ugrađena u sam stav tako što će oponent biti preduhitren: stoga valja dati prostora protuargumentima i pobiti ih. Tek tada lični stav može nadrastiti granice privatne

spekulacije kojoj, u suštini, i nije mjesto u javnosti te pretendovati da postane mjerodavan za formiranje javnog mnijenja.

Ono što pri konstrukciji i izlaganju stava treba da bude na umu svakog autora, pa i novinara, jeste da se najjača argumentacija čeliči u sukobu sa svojim najjačim protivnikom - ne onim najslabijim, te i sučeljeni argumenti moraju biti nasnažniji predstavnici svoje vrste. U protivnom odbrana je postavljena na dijelu "tvrđave" kog "neprijatelj" ne napada. I nikada se ne smije pouzdavati u razumijevanje blagonaklonog čitaoca. Englezi kažu da nema svrhe propovijedati vjeru onima koji su već vjernici, odnosno da u određeni stav nije potrebno uvjeravati istomišljenike. Za ispravnost i održivost određenog stava je test tek sud neistomišljenikā i čitati vlastiti tekst njihovim očima je osnov svakog dobrog pisanja. Uz to, novinar mora imati u vidu raznolike receptivne sposobnosti svojih čitalaca te tako uzimati kao mjerilo najmanji zajednički nazivnik - ne idealnog, dobro obaviještenog i pronicljivog čitaoca. Dakle, poetsko nadahnuće valja ostaviti tamo gdje ono i spada a ne izražavati ga u novinama koje rijetko ko kupuje zarad literarnog uzdizanja. A ova bi pravila trebala važiti ne samo za uvodnike i druge novinarske tekstove već i u raznoraznim pisanim i usmenim debatama kojima svaka javnost neminovno biva izložena. (Svjetlana Nedimović, analitičar u Istraživačkom centru Media plana).

Monitoring emisija «Vijesti» Alternativne televizije

Neutralno prema BiH, angažovano prema Srbiji *Centralne vijesti – refleksija profesionalnog i političkog stava medija*

Monitoring centar Media Plan instituta je u periodu od tri sedmice, od 8. maja do 25. maja 2000., radio monitoring tv stanice Alternativna televizija (ATV) iz Banja Luke. Prvih sedam dana, od 8. do 15. maja posmatran je cjelodnevni program koji emituje ova televizija, dok je preostalih 14 dana monitorisana samo emisija "Vijesti" u 19 časova, koja ima ulogu centralne informativne emisije. Naručilac ovog monitoringa je bila organizacija Press Now iz Holandije. U ovom broju «Novosti o medijima» objavljujemo dio analize koji se odnosi samo na emisije «Vijesti» ove stanice

Cilj monitoringa je bio da se stekne dojam o kvalitetu ove tv stanice, programskoj i političkoj izbalansiranosti, poštovanju profesionalnih uzusa novinarstva kao i o odnosu naspram političkih pojava u BiH i susjednim zemljama Jugoslaviji i Hrvatskoj. Stoga je upravo i bilo naše opredjeljenje da sve tri sedmice posmatramo centralne «Vijesti», jer iz dosadašnjeg iskustva u praćenju tv stanica u BiH znamo da su upravo glavne informativne emisije refleksija profesionalnog i političkog stava medija prema većini pojava u društvu. Osim toga, ovakva vrsta emisija iziskuje značajnije angažovanje vlastitih proizvodnih resursa, što omogućava da se dođe do zaključka o realnim profesionalnim dometima stanice. Emisija Vijesti u 19 sati je analizirana kombinacijom kvalitativnog i kvantitativnog metoda.

Javni servis – 27,6 % ukupnog emitovanog sedmičnog programa

ATV Banja Luka započela je rad kao dopisništvo TV OBN prije tri i po godine, a prije dvije godine postala je partner ovoj televiziji. Počela je sa 2 sata vlastitog programa 1997. godine, a danas emituje vlastiti program od 10 do 01 sati. Potpomognuta je od USAID, SOROS, japanske vlade, švedske vlade i od grupe donatora koji su razvijali OBN.

Struktura programa emitovanog u prvoj sedmici monitoringa (ukupno 6.417 minuta) bi bila: javni servis 27,6 % (pod ovim podrazumijevamo vijesti, informativno političke i edukativne programe), reklame 5,2 %, zabavni program (sport, muzika, crtani filmovi) 60 % i ostali program 6,2 %. ATV je jedan od najvećih proizvođača programa za zajednički program OBN iz Sarajeva.

U ATV imaju 74 zaposlena radnika, od toga polovina su novinari, reditelji, kamermani i realizatori. Najveći broj su mladi ljudi, koji su se školovali na žurnalistici ili Akademiji scenskih umjetnosti u Beogradu, a pohađali su i BBC školu u Sarajevu. Sproveden je i program edukacije podržan od kanadske vlade, u okviru OBN projekta.

ATV pokriva Banja Luku, Novi Grad, Sanski Most, Prijedor, manje Derventu i Doboj. Podizanjem predajnika na Udrigovu pokrio se bolje Teslić i Doboj, a od maja ove godine, zahvaljujući donaciji IREX-a, program mogu pratiti i stanovnici Srebrenice.

Na TV festivalu u Baru 1999. godine TV program o Slavku Ćuruviji (nezavisni izdavač koji je ubijen u Beogradu u proljeće 1999 godine) dobio je nagradu.

Dominiraju zbivanja iz Republike Srpske

Centralna emisija "Vijesti" se emituje svaki dan u 19 sati. Trajanja je od 25 do 30 minuta. Konceptijski, riječ je o emisiji koja ima intenciju da bude hroničar dnevnih zbivanja u Banja Luci, Republici Srpskoj, Srbiji, svijetu i nešto manje Federaciji BiH i Hrvatskoj. Emisiju uređuje jedan urednik koji je ujedno i voditelj (u monitorisanom periodu uvijek muškarac), ali se na ekranu ravnopravno pojavljuje i drugi voditelj – spiker (uvijek žena). Tokom promatranog perioda pojavila su se četiri urednika i tri spikera, što je relativno dobra kadrovska raznovrsnost i na nivou mnogo većih državnih (javnih) televizija u BiH. Svi voditelji ove emisije zadovoljavaju profesionalne novinarske standarde, kako svojim glasovnim mogućnostima, tako i izgledom i ponašanjem pred kamerom. Zamjerka bi se mogla dati samo Draganu Stegiću i Zoranu Popoviću zbog miješanja ekavske i ijekavske varijante srpskog jezika.

Karakteristika ove tv kuće, u odnosu na emisije vijesti drugih stanica, jeste da kamera često, posebno na početku emisije, u kadru drži oba voditelja. Nije riječ o tehničkoj nemogućnosti, jer se kasnije primjenjuje klasična realizacija sa kombinacijom jedne osobe u kadru, već očigledno smišljenoj koncepciji vizuelne realizacije. Subjektivno, ovakvo rješenje se monitoru sviđa. Takođe, neuobičajen je "plavi ključ" koji se koristi za pozadinu u emisiji. Na podlozi, koja predstavlja stilizovanu varijantu karte svijeta, dominira narandžasta boja. Neuobičajeno, ali efektivno, jer razbija tamne nijanse koje katkada mogu umrtviti sliku i smanjiti vizuelni ugođaj emisije. I još jedna pohvala. Omjer između pojavljivanja voditelja i emitovanih priloga je dobar. Malo je informacija koje voditelj čita u kadru (to će se vidjeti i u statistici). Voditeljevo pojavljivanje je uglavnom u funkciji najavljiivača. Međutim, te najave su profesionalno sročene; čine ih dvije do tri rečenice o sadržaju priloga koji slijedi. Emisija "Vijesti", pored generalne najave najvažnijih vijesti i sadržaja u emisiji ima i "međunajave", koje se emituju jednom do dva puta u emisiji, čime se plijeni pažnja gledalaca i doprinosi efektivnosti realizacije emisije.

Tokom 21-e promatrane emisije emitovane su 603 različite informacije. Ako bi se razvrstale na osnovu problematike koju tretiraju, struktura bi izgledala ovako:

Republika Srpska:	114
Federacija BiH:	25
BiH kao cjelina:	25
Političke stranke:	36
Srbija:	76
Crna Gora:	6
Kosovo:	29
Hrvatska:	16
Ostali svijet:	130
Lokalne informacije:	46
- socijalna problematika:	39
- komunalni problemi:	3
- politika:	4
Sport:	20
Vremenska prognoza:	24
Ostalo:	10

Dominantna novinarska forma – prilog sa tonskim izjavama

Kada obratimo pažnju na način prezentiranja informacija, odnosno novinarske žanrove i iskorišćene tehničke mogućnosti, statistika izgleda ovako:

Vijest:	127
Vijest pokrivena slikom:	153
Izveštaj pokriven slikom:	106
Prilog-izveštaj sa tonskim izjavama:	168
Telefonsko javljanje-izveštaj:	49

Pod “vijest” podrazumijevamo agencijsku informaciju koja je samo pročitana od strane voditelja ili spikera, bez bilo kakve popratne slike. “Vijest pokrivena slikom” je agencijska informacija koja je pokrivena slikom događaja o kojem se radi, ili nekim drugim adekvatnim snimcima. “Izveštaj pokriven slikom” je šira informacija u formi izvještaja koja je popraćena odgovarajućom slikom. “Prilog-izveštaj sa tonskim izjavama” je izvještaj ili reportaža koja sadrži “živu” izjavu aktera događaja.

Kombinovanjem ovih statističkih podataka dolazimo do sljedeće tabele:

Tretirana problematika	N a č i n p r e z e n t a c i j e				
	<i>Vijest</i>	<i>Vijest pokrivena slikom</i>	<i>Izveštaj sa slikom</i>	<i>Prilog-izveštaj sa tonskim izjavama</i>	<i>Telefonsko javljanje</i>
<i>Republika Srpska</i>	18	12	21	58	5
<i>Federacija BiH</i>	13	8	3	0	1
<i>BiH kao cjelina</i>	10	6	5	2	2
<i>Političke stranke</i>	13	3	10	10	0
<i>Srbija</i>	24	24	8	10	28
<i>Crna Gora</i>	6	0	0	0	0
<i>Kosovo</i>	12	11	5	1	0
<i>Hrvatska</i>	1	0	0	2	13
<i>Ostali svijet</i>	12	100	18	0	0
<i>Lokalne informacije</i>	5	2	2	37	0
<i>Sport</i>	1	1	12	6	0
<i>Vremenska prognoza</i>	4	2	18	0	0
<i>Ostalo</i>	3	2	2	5	0

Iz statistike “tretirana problematika” proizilazi da “Vijesti” najveću pažnju posvećuju vijestima iz svijeta – čak 130 informacija. Međutim, riječ je uglavnom o agencijskim vijestima koje su pokrivena slikom skinutom sa satelita ili dobijene u nekom video servisu. Radi se o relativno kraćim informacijama tako da blok ovih vijesti ne traje dulje od četiri do pet minuta. Dakle, ATV brojčano ima veliki broj ovih informacija, ali je njihovo trajanje i izvedba prezentiranja vrlo jednostavna.

Suštinski, Alternativna televizija je prvenstveno okrenuta događajima u Republici Srpskoj ili vezanim isključivo za Republiku Srpsku (114 informacija). Ako se ovom broju dodaju i lokalne informacije koje su takođe vezane za RS, te praćenje rada političkih stranaka, od kojih je većina iz RS, jasno je da je većina informacija vezana za ovaj entitet.

Prilog sa tonskim izjavama je najzastupljenija forma novinarskog izražavanja (168). Ukupan broj ovakvih priloga je pohvalan, jer ovakav prilog zahtijeva veće novinarsko umijeće i znatnije anagažovanje kadrovskih kapaciteta. Konačno, riječ je o dobrom korišćenju videa i audia.

Najčešće je riječ o klasičnim tv priložima po principu “novinar-tonska izjava-novinar”. Prilozi su uglavnom profesionalno napravljeni i sa žurnalističke i sa tehničke strane. Izvještava se sa događaja iz Banja Luke, ali i drugih dijelova Republike Srpske. Preovlađujuće lokacije su, ipak, iz zapadnog dijela, dok je istočni dio manje zastupljen. Događaji koji se prate su uglavnom press konferencije (opšta boljka bh novinarstva), razni skupovi, seminari, sjednice Vlade RS i drugih državnih organa... Pohvalno je da se sa događaja ne izvještava hronološki, već se uzima samo ono što je po mišljenju novinara ili uredništva značajno i zanimljivo. Takođe press konferencije se, naprimjer, pokrivaju adekvatnim snimcima, tako da u kadru nisu čitavo vrijeme monotone slike govornika i novinara na konferenciji. Naprimjer, 25.5. izvještaj sa press konferencije o privatizaciji medija u RS je pokriven slikama različitih tv redakcija, tv opreme i predajnika, ali i obogaćen dodatnim izjavama na ovu temu, što je karakteristika tematiziranog priloga, a ne običnog izvještaja.

Novinari ATV se bave i istraživačkim novinarstvom, kao i rezimeima najvažnijih političkih dešavanja. Kad je riječ o istraživačkom novinarstvu, radi se uglavnom o jednostavnijim priložima u kojima se pokušava dati odgovor na neka, prvenstveno socijalna pitanja. Naprimjer, zašto benzinske pumpe nisu ugradile mjerne uređaje, ili, šta je pozadina sukoba Više škole u Prijedoru i ministra za obrazovanje u Vladi RS. Međutim, novinarska uspješnost ovakvih priloga varira. Tako 8.5., upravo u prilogu o Višoj školi u Prijedoru, su prezentovani samo stavovi rukovodstva ove škole, dok je ministar, koji predstavlja “drugu stranu medalje” zaobiden. Ili 17.5. bilježimo prilog o koncertu u Banja Luci srbijanskog folk pjevača Baje. Prilog ima namjeru da odgovori na pitanje zašto u današnje vrijeme caruje “šund”. Pjevač Baja se označava nositeljem “šunda”, mađa to iz priloga ne proizilazi, jer snimci sa koncerta tako nešto ne predočavaju, a novinar ne daje dodatne informacije i pojašnjenja. Takođe u prilogu govori i jedan sociolog, međutim vrlo neautoritativno, tako da je njegova kritika “šunda” neuvjeljiva.

Politička ili druga previše osjetljiva pitanja se uglavnom ne istražuju. No, zato se politički odgovori nastoje uglavnom predočiti kroz neku vrstu rezimea ili osvrtu u kojima se povezuje mnoštvo činjenica, tako da gledalac dobija potpunu i opsežnu informaciju. To je posebno bilo uočljivo u praćenju problematike imenovanja novog mandataru Vijeća ministara, gdje su u nekoliko navrata prezentirani različiti stavovi stranaka u RS, kao i problemi koji se javljaju u izboru ove ličnosti.

Neutralnost naspram političkih zbivanja u RS

Tokom monitorisanog perioda nije primjećena pristrasnost prema nekoj političkoj opciji u RS. Stavovi stranaka i političara se prezentiraju neutralno. Iako nije vođena precizna statistika, stiče se dojam da je nešto više u ovom periodu bila zastupljena Socijalistička partija RS i njen predsjednik Živko Radišić. Međutim, zastupljenost ove stranke su diktirali događaji. Naime, izbor za mandataru Vijeća ministara je tijesno vezan za predlagачa – člana Predsjedništva BiH Živka Radišića, koji je ujedno i predsjednik Socijalističke partije. Takođe, glavna neslaganja oko mandataru su upravo bila između Socijalističke partije i premijera Dodika.

Događaji u Federaciji BiH se prate neselektivno, površno i to uglavnom kroz agencijske vijesti. U monitorisanom periodu te vijesti su se najčešće ticale teške saobraćajne nesreće kod Kaknja, kada su poginule 44 osobe, kao i stavova stranaka iz Federacije o različitim pitanjima. Funkciju dopisnika ATV iz Sarajeva obavlja Damir Kaletović, novinar OBN-a. Međutim, u ovom periodu, njegovi izvještaji su se ticali izbora mandataru Vijeća ministara, što je tijesno vezano za problematiku Republike Srpske. Samo je jedan telefonski izvještaj zabilježen koji se tiče strogo događaja u Federaciji, a to je teška saobraćajna nesreća kod Kaknja, kada se javila dopisnica iz Zenice, takođe novinarska OBN-a.

BiH kao cjelina je obrađivana 25 puta, najčešće kroz formu agencijskih vijesti. U ovu kategoriju smo stavili rad zajedničkih organa vlasti u BiH, te konferencije, skupove i susrete koji se tiču rješavanja problema države kao cjeline. Većina ovih informacija je usko vezana za djelovanje međunarodne zajednice prema BiH.

Naklon prema srbijanskoj opoziciji

Zbivanja u Srbiji su značajno prisutna u «Vijestima» u 19 časova – 76 informacija. Od toga je najveći broj telefonskih javljanja dopisnice iz Beograda Danijele Šegan – 28 puta. Svi sadržaji vezani za ovu zemlju se tiču odnosa vlasti i opozicije. ATV, možemo slobodno konstatovati, pomno prati i izvještava o svim aktuelnostima vezanim za represiju vlasti protiv opozicije, studenata i nezavisnih medija i novinara u SRJ. Za razliku od nepristrasnog praćenja političke problematike unutar Republike Srpske, na primjeru Srbije se pokazuje naklonost tamošnjoj opoziciji, a posebno pokretu “Otpor” koji se konstantno, kako od strane voditelja, tako i od dopisnika iz Beograda, nazivao “jedinom zdravom snagom”, “organizacijom koja nosi promjene” i sl. Većina događaja iz Srbije je prezentovana kroz opozicionu prizmu. Navodile su se izjave prvaka opozicije, članova “Otpora”, nuđene su verzije događaja kako ih je vidjela opozicija, dok su verzije vlasti i policije bile nedostupne. Jedino je 18.5. pročitano saopštenje beogradske policije u kojem se kaže da su se navijači “Crvene zvezde” nasilno ponašali na jednom od protesta koji su se nazivali “mirnim”. Pored dopisnika iz Beograda, dva puta je evidentirano i javljanje dopisnika iz Novog Sada. Međutim, izvještaji sa “lica mjesta” su bili prisutni i 10 puta kroz priloge preuzete sa partnerskih televizija ili nezavisne tv produkcije iz same Srbije. Ovi prilozi su uglavnom govorili o represiji vlasti prema medijima i sadržavali su izjave glavnih urednika zatvorenih medija. Međutim, “teške” riječi naspram režima u Srbiji i Slobodana Miloševića su upotrebljene samo jednom, ali i to indirektno. 26.5. prenoseći pisanje francuskog Expresse-a Miloševićev režim je okarakterisan kao “vladavina mafijaške porodice” i “režim nalik vladavini Čaušeskua”.

Crna Gora se u «Vijestima» spominje zanemarljivih šest puta i to sve kroz agencijske vijesti. Kosovo je mnogo više u fokusu – 29 puta, ali takođe prevashodno kroz agencijske informacije. ATV u ovom periodu nije imala nikoga ko bi izvještavao sa Kosova. Akcenat u ovim vijestima je stavljen na nasilje nad preostalim Srbima od strane Albanaca na Kosovu.

ATV je događaje u Hrvatskoj pratila kroz telefonsko izvještavanje dopisnika iz Zagreba Borisa Rašete. Takođe, dva puta je ekipa ATV-a boravila u Hrvatskoj pri čemu su u «Vijestima» prikazana dva priloga o stanju ljudskih prava za Srbe u Hrvatskoj. Ovom problematikom se često bavio i dopisnik iz Zagreba. Iako osjetljiva tema, obrađena je nepristrasno bez negativističkog odnosa prema hrvatskim vlastima.

Pored emisije «Vijesti» u 19 časova, ATV ima u 10, 15 i 24 sata kratke, petominutne vijesti. U 10 i 15 sati riječ je o čitanju informacija sa spikerom u kadru, dok su ponoćne vijesti montirane od vlastitih ili satelitskih snimaka ispod kojih su u “off”-u pročitane informacije. Voditelji kratkih vijesti, isto kao i kod Vijesti u 19, djeluju sigurno i ne griješe prilikom čitanja.

Izvori agencijskih informacija se uglavnom ne navode. Međutim, u nekoliko navrata su kao izvori pomenute agencije Beta iz Beograda, te Srna iz Republike Srpske i Onasa iz Federacije BiH. Nekoliko puta su se novinari pozivali i na pisanje štampe iz Federacije BiH, ali vjerujemo da je riječ o posrednom korištenju tog izvora, preko neke agencije koja citira pisanje novinara. (Istraživački centar Media Plana, Radenko Udovičić)

VIJESTI

Bivši ministar napao novinara

(Sarajevo) Ljubiša Lazić, novinar “Oslobodenja”, dnevnog lista iz Republike Srpske, fizički je napadnut u prostorijama Radija Srpsko Sarajevo u subotu 12. avgusta od strane Marka Ašanina,

predsjednika regionalnog odbora Stranke nezavisnih socijaldemokrata (SNSD) i nekadašnjeg ministra u Vijeću ministara BiH te njegova dva pratioca. Lazić je zadobio povrede i morao je zatražiti ljekarsku pomoć u obližnjoj bolnici.

Lazić je kontaktirao Liniju OSCE za pomoć novinarima, kako bi zatražio pomoć. U izjavi koju je dao "Liniji za pomoć" Lazić je naveo da je ovaj napad kulminacija serije prijetnji i uznemiravanja od strane Ašanina, koji je u jednom trenutku lokalne medije pokušao isključiti sa sjednice Skupštine opštine Srpsko Novo Sarajevo uz insistiranje da mediji samo prikažu stajalište njegove političke stranke. Ljubiša Lazić je informisao Odjel za medije OSCE-a da je lokalna policija podnijela prijavu protiv počinitelja te da je on zadovoljan njihovom reakcijom na incident. Lazić je još rekao da namjerava podnijeti krivičnu tužbu protiv Ašanina i druga dva napadača te da bi cijenio pomoć međunarodne zajednice u ovom slučaju.

Marko Ašanin je medijima saopštio dijametralno suprotne informacije rekavši da je on napadnut od strane Lazića, koji, kako je rekao, gaji neskrivenu netrpeljivost prema njemu. Umiješanost dvojice pratilaca u incident, Ašanin objašnjava intervencijom obezbjeđenja kako bi ga zaštitili od Lazićevog nasilnog ponašanja. Međutim, policajci iz Srpskog Sarajeva, koji su vršili uvidaj, nisu potvrdili ovu verziju i protiv Ašanina su podnijeli prekršajnu prijavu.

Linija OSCE-a za pomoć novinarima koja je uspostavljena u novembru 1999., pruža pomoć novinarima kojima je prijećeno, koji su uznemiravani ili napadnuti zbog obavljanja svojih profesionalnih poslova. Za više informacija o Liniji za pomoć novinarima može se kontaktirati Misija OSCE-a na 033/292-228 ili putem Interneta na adresi freemedia@oscebih.org

Ukonjena "eksplozivna" reklama

(Sarajevo) Nezavisna komisija za medije (IMC) zatražila je od tv kuća u Republici Srpskoj uklanjanje reklame za žvakaće gume "Stimorol", jer relativizira opasnost od eksplozivnih naprava u BiH koje svakodnevno ranjavaju i ubijaju građane ove zemlje.

U pismu upućenom tv stanicama Vikom, Bel i ATV, IMC predočava stav Radne grupe za zaštitu od mina, koja izražava veliku zabrinutost sadržajem reklame. "Stimorol" reklama pokazuje ručnu bombu napravljenu od žvakaće gume, koja eksplodira ostavljajući komadiće gume po ekranu. Prikaz ručne bombe koja se koristi u reklamama očigledna je imitacija prave bombe. IMC smatra da postoji ozbiljan rizik da mala djeca, ukoliko nađu pravu ručnu bombu potegnu osigurač, kako je prikazano u reklamama, da bi dobili žvakaću gumu.

TV kuće su ispoštovale ovaj zahtjev.

Finansijske kontrole i telefonske prijetnje, najčešći pritisci na elektronske medije

(Sarajevo) Istraživački tim Interews-a sproveo je anketiranje 116 radio i TV stanica, članica Asocijacije elektronskih medija BiH sa ciljem da se ustanovi sa kakvim vrstama pritisaka se najčešće susreću elektronski mediji u BiH. Po ovom istraživanju, najčešća vrsta pritisaka su prijeteći telefonski pozivi u kojima, uglavnom anonimne osobe, prijete novinarima zbog njihovog izvještavanja ili programske orijentacije medija. Ovakvoj vrsti pritisaka bilo je izloženo 30 medija, a upućena su bila čak 733 prijeteća poziva. Dva ispitanika su imala čak 200 upućenih telefonskih prijetnji, jedan 56, dva po 50 dok su ostali mediji imali manje od 20 prijetećih poziva.

Takođe, čest je i indirektni pritisak na medije u vidu finansijskih kontrola od strane državnih organa. Takvim pritiscima bio je izložen 31 medij.

Od tzv. fizičkih ugrožavanja novinarskih prava, 20 ispitanika je imalo slučaj fizičkog napada na osoblje stanice, dok je 16 medija imalo nasilno oštećenje opreme. Od toga jedan

ispitanik je imao čak 7 slučajeva nasilnog oštećenja opreme u zadnjih pet mjeseci. Šest TV i radio stanica je imalo slučaj konfiskacije snimljenog materijala, dok su se 24 ispitanika susrela sa ograničavanjem kretanja ili zabranjenog pristupa u cilju onemogućavanja normalnog izvještavanja.

Broj medija koji su imali sudsko gonjenje svojih novinara iz razloga uvrede i klevete je 16, od čega su dvije stanice imale čak po 12 slučajeva. 18 anketiranih medija se susrelo sa pritiskom u vidu odbijanja klijenata za oglašavanje zbog programske koncepcije.

”Reporteri bez granica” uputili protest crnogorskoj vlasti

(Pariz/Podgorica) Nevladina organizacija za zaštitu novinara u svijetu "Reporteri bez granica" (RBG) iz Pariza uputila je pismo predsjedniku Crne Gore Milu Đukanoviću u kojem protestuje zbog odluke vlasti da zabrani pokrivanje predizborne kampanje na državnim medijima, javila je Beta.

"Radi se o pristrasnom i arbitrarnom aktu koji primorava državne medije da se povinuju bojkotu izbora od 24. septembra, na šta se vlast odlučila", ocjenjuju RBG. "Tražimo od vas da odustanete od te mjere i da pustite novinare da rade svoj posao pokrivajući predizbornu kampanju u najboljim mogućim uslovima", dodaje se u pismu Organizacije i traži od vlasti da nastave liberalnu politiku koju su do sada vodile.

Organizacija ocjenjuje da Crna Gora od izbora Đukanovića za predsjednika Republike oktobra 1997. godine djeluje kao oaza slobode u jugoslovenskoj federaciji, koja pokušava da uguši nezavisne medije.

Sekretarijat za informacije Crne Gore zabranio je 25. avgusta izbornu kampanju za izbore u SR Jugoslaviji preko crnogorskih državnih medija i glasila lokalne samouprave. Sekretarijat je tada upozorio "da se ostvarivanje prava političkih stranaka u javnim glasilima za vrijeme izborne propagande na nelegitimnim savezним izborima ne može ostvarivati u glasilima čiji su osnivač Republika i jedinice lokalne samouprave".

Protiv javnih glasila koja ne budu poštovala Rezoluciju Skupštine Crne Gore o zaštiti njenih interesa i Zakon Crne Gore o javnom informisanju i uključe se u izbornu kampanju, biće preduzete zakonske upravno-nadzorne mjere.

Zabrana rada emitovanja Bošnjačke televizije

(Sarajevo) Nezavisna komisija za medije (IMC) odbila je 19. augusta zahtjev Bošnjačkoj radio televiziji Internacional (BRT) za izdavanje dugoročne dozvole za emitovanje, te naredila ovom mediju obustavu emitovanja programa.

Kao razlog ovakvoj odluci navodi se lažno predstavljanje činjenica od strane BRT pri čemu je ovaj medij nastojao da se prikaže kao privatna stanica, mada po strukturi prihoda ovaj medij spada u javne medije. IMC naglašava da u trenutačnoj situaciji u BiH nije bez značaja status pojedinih medija.

Rukovodstvo BRT-a je zabranu emitovanja nazvalo političkom odlukom navodeći da su IMC-ova obrazloženja "smiješna". BRT, naime, već duže vremena smatra da međunarodnoj zajednici, koja je osnovala IMC, smeta bošnjački medij koji njeguje islamsku tradiciju i da je to pravi razlog zabrane.

Odluka IMC-a još nije izvršna. Očekuje se najavljena žalba BRT-a o kojoj će se raspravljati 25. septembra. BRT je već saopštio da mu ne predstavlja problem da se registruje kao javni medij. Međutim, ukoliko i tada odluka bude potvrđena, BRT će morati prestati sa emitovanjem.

“Radio Jugoslavija” se više ne emituje iz BiH

(Banja Luka/Sarajevo) Kratkotalasni predajnik Radio Jugoslavije, državne stanice nekadašnje SFRJ, smješten kod Bijeljine prestao je sa radom 19. augusta. Po tvrdnjama radnika na predajniku, SFOR im je naložio da u roku od 48 sati napuste predajnik i prekinu transmisiju programa. Međutim, samo dan kasnije SFOR je energično demantovao da ima ikakve veze sa ovim slučajem.

Po informacijama koje smo dobili od Nezavisne komisije za medije (IMC), koja je nadležna za frekventni opseg u BiH, slučaj ovog predajnika je bespotrebno dramtizovan. U IMC-u su potvrdili da SFOR nije naložio zaposlenima da napuste predajnik, već je u pitanju pismo IMC-a u kojem se traži da se u roku od 48 sati “odgovori na IMC-ove navode da se sa ovog predajnika vrši nelegalno emitovanje”. “Mi smo dakle željeli da razjasnimo situaciju, jer ni jednom emiteru u BiH nismo izdali dozvolu da emituje sa ove lokacije, ali nismo od njih zahtjevali da momentalno prekinu rad” – rekla nam je portparol IMC-a Zinaida Babović.

Predajnik Radio Jugoslavije sagrađen je na ovaj lokaciji prije 16 godina. Centrala ove stanice je u Beogradu. Program se emituje na 14 svjetskih jezika. Vlasti u Srbiji su žestoko protestovale protiv gušenja ovog medija, optuživši za to Visokog predstavnika u BiH Wolfganga Petritscha i premijera RS Milorada Dodika.

Savjet Media plan Instituta:

Prof. dr. Muhamed Nuhić, Hamza Bakšić (Sarajevo); Perica Vučinić (Banja Luka); mr. Lenart Šetinc (Ljubljana); prof. dr. Mario Plenković (Zagreb); mr. Louis de la Ronciere (Paris); mr. Aleksandar Todorović (Montreux); prof. dr. Slavo Kukić (Mostar); prof. dr. Miroljub Radojković (Beograd).